แผนผังความสัมพันธ์ขององค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) ในระบบนิเวศ (ecosystem)

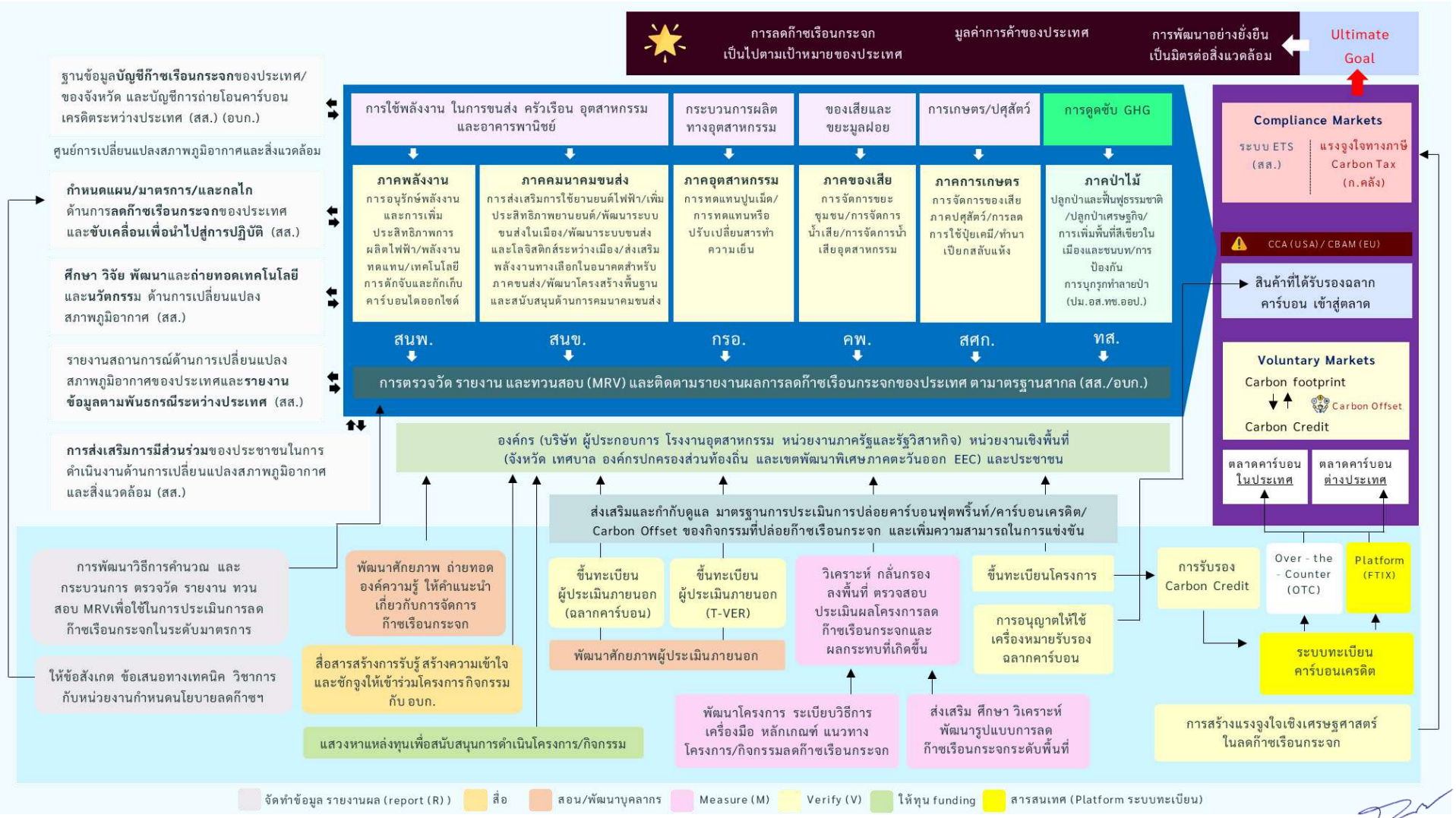

AATL Trust Ref. TH337N1-4F504443-QH076NF0-PB9SU092

แผนผังความสัมพันธ์ขององค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) ในระบบนิเวศ (ecosystem)

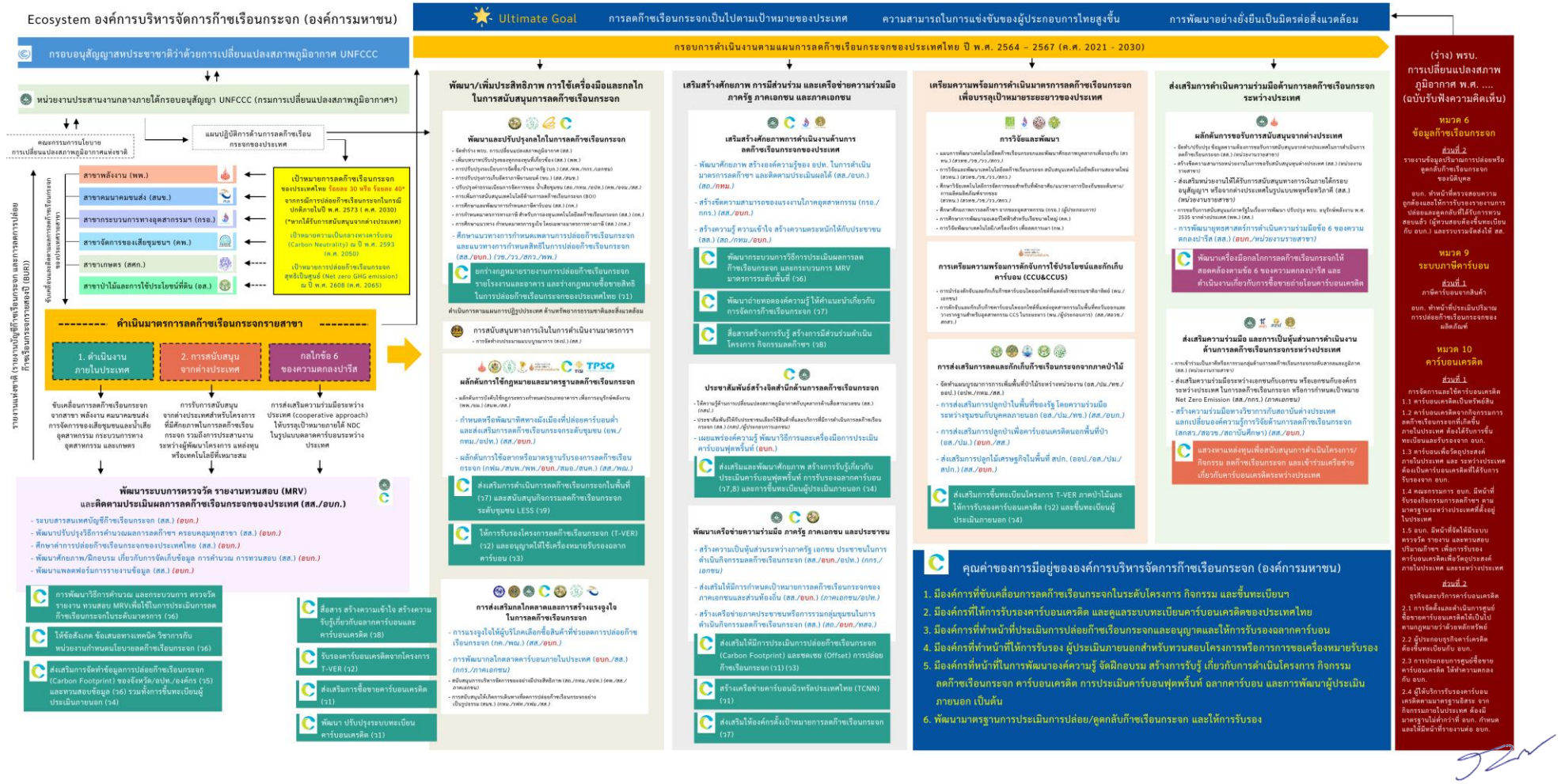

AATL Trust Ref. TH337N1-4F504443-QH076NF0-PB9SU092

คำอธิบายบทบาทขององค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) ในระบบนิเวศ (ecosystem)

1. การวิเคราะห์ระบบนิเวศน์มีส่วนประกอบหลัก

คือการวิเคราะห์ข้อมูลกระบวนการที่เกิดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก จากภาคต่างๆ ตามที่ประเทศไทยได้จัดทำรายงานแห่งชาติ ตามกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (United Nations Framework Convention on Climate Change: UNFCCC) เพื่อรายงานสถานการณ์การปล่อยและการดูดกัก/กักเก็บก๊าซเรือนกระจกในประเทศไทย โดยรายงานบัญชีก๊าซเรือนกระจกระดับประเทศ (National Greenhouse Gas Inventory) ในปี 2561 พบว่า ภาคพลังงาน เป็นภาคส่วนหลักในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทย คิดเป็นร้อยละ 69 ของการปล่อยก๊าซเรือนกระจกทั้งหมด รองลงมาภาคเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 16 ภาคกระบวนการทางอุตสาหกรรมและการใช้ผลิตภัณฑ์ (Industrial Process and Product Use Sector: IPPU) คิดเป็นร้อยละ 11 และภาคของเสีย คิดเป็นร้อยละ 4

เมื่อพิจารณาดูแล้วจะพบว่า ประเทศไทยปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการดำเนินชีวิตประจำวันซึ่งภาครัฐต้องมีมาตรการภาคบังคับ มีวิธีการ กลไกเพื่อทำให้การปล่อยก๊าซเรือนกระจกลดลงตามเป้าหมาย ตัวอย่างของกระบวนการที่เป็นเป้าหมายสำคัญซึ่งมีหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

1.1 การใช้พลังงาน จากภาคส่วนต่างๆ ที่มีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจำนวนมาก โดยเฉพาะการใช้พลังงานฟอสซิล ถ่านหิน น้ำมัน ซึ่งภาครัฐได้มีมาตรการต่างๆ เช่น การส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน พลังงานทางเลือก พลังงานหมุนเวียน เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในการผลิต ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน โดยในส่วนนี้ผู้ดำเนินการหลัก คือ กระทรวงพลังงาน

1.2 กระบวนการผลิตอุตสาหกรรมด้านต่างๆ ซึ่งภาครัฐมีมาตรการลดก๊าซเรือนกระจก เช่น การใช้วัสดุ/สารทดแทน การนำของเสียกลับมาใช้ ลงทุนพลังงานทดแทน/พลังงานชีวภาพในโรงงาน การวิจัย/พัฒนา ออกกฎหมายเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยหน่วยงานหลักที่ดำเนินการ คือ กรมโรงงานอุตสาหกรรม

1.3 กระบวนการด้านปลูกพืช ปศุสัตว์ ประมง และผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร มีกิจกรรมที่สำคัญในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เช่น การทำการเกษตรในที่น้ำขัง การใช้ปุ๋ยไนโตรเจน การทำปศุสัตว์ต่างๆ ที่ต้องใช้อาหารสัตว์ การเกิดของเสียที่สร้างก๊าซเรือนกระจก ฯลฯ ซึ่งมีการส่งเสริมกิจกรรมที่ลดก๊าซเรือนกระจกลง เช่น การใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศ การเกษตร และปศุสัตว์คาร์บอนต่ำ ส่งเสริมผลิตภัณฑ์เกษตรที่ลดก๊าซเรือนกระจก เป็นต้น โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

1.4 ภาคขนส่ง มีกิจกรรมในด้านการปล่อยมลพิษและก๊าซเรือนกระจก เช่น การใช้พลังงานที่มีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสูง และการขนส่งที่ไม่มีประสิทธิภาพส่งผลให้เกิดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสูงขึ้น การดำเนินงานที่ภาครัฐดำเนินการ เช่น ลดการใช้พลังงาน ลดมลพิษ ปรับพฤติกรรม เดินทางไม่ใช้เครื่องยนต์/ใช้ขนส่งมวลชนใช้ยานยนต์ที่ปล่อยมลพิษน้อย ใช้พลังงานสะอาด เป็นต้น โดยหน่วยงานหลักที่ดำเนินการคือ กระทรวงคมนาคม

AATL Trust Ref. TH337N1-4F504443-QH076NF0-PB9SU092

1.5 การท่องเที่ยว มีกิจกรรมที่สร้างก๊าซเรือนกระจก เช่น การใช้พลังงานในการเดินทาง การใช้ไฟฟ้า น้ำ การใช้วัสดุในการบริโภค อุปโภค ซึ่งมีกระบวนการสร้างก๊าซเรือนกระจกในสิ่งเหล่านั้นซึ่งทางภาครัฐได้มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวสีเขียว (Green Tourism) โดยมีการดำเนินงาน เช่น การท่องเที่ยวที่ประหยัดน้ำและไฟฟ้า การสร้างระบบขนส่งมวลชนที่มีมาตรฐานใช้พลังงานสะอาด การนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่ เป็นต้น โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือกระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา

1.6 การพัฒนาเมืองในด้านต่างๆ เช่น การจัดทำระบบสาธารณูปโภค การจัดการขยะ การขนส่ง การใช้พลังงานอุตสาหกรรมและครัวเรือน ธุรกิจและสำนักงาน ฯลฯ ซึ่งในกระบวนการเหล่านี้มีการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ภาครัฐจึงมีการขับเคลื่อนการลดก๊าซเรือนกระจกในภาคเมืองเพื่อมุ่งสู่เมืองคาร์บอนต่ำ (Low Carbon City) ของเทศบาลและชุมชน โดย อบก.ได้ดำเนินการส่งเสริม สนับสนุน ให้ข้อมูล แรงจูงใจ แนะนำ ประสานงาน และให้บริการทางเทคนิค การประเมินค่าต่างๆ

1.7 บริการอื่นๆ เช่น การจัดงานอีเวนต์ การใช้ชีวิต การบริโภค อุปโภค ที่มุ่งเน้นการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่ลดลง โดยทางภาครัฐมีการให้ความรู้ รณรงค์ และ อบก. มีการประเมินค่าคาร์บอนฟุตพริ้นท์ของกิจกรรมต่างๆ ซึ่งในบางส่วนสามารถนำมาใช้ในการชดเชยได้

2. การสนับสนุนการลดก๊าซเรือนกระจกโดยวิธีการอื่นๆจากหน่วยงานภาครัฐ นอกเหนือจากการดำเนินงานข้างต้นแล้ว ทางหน่วยงานภาครัฐมีการดำเนินงานอื่น/เพื่อสนับสนุนการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยวิธีการต่างๆ เช่น

2.1 การวิจัยและพัฒนาที่สำคัญ การจัดทำแผนที่นำทางเทคโนโลยีการลดก๊าซเรือนกระจก พัฒนาองค์ความรู้ เทคโนโลยี กระบวนการ โครงการ เกี่ยวกับ BCG ที่ดำเนินการโดยกรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม

2.2 การจัดทำและให้บริการข้อมูลที่ใช้ในการดำเนินงานลดก๊าซเรือนกระจก บัญชีผลกระทบสิ่งแวดล้อมรายสาขา ที่ดำเนินการโดยกรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม

2.3 การส่งเสริมการพัฒนา มาตรการจูงใจ เพื่อลดก๊าซเรือนกระจก โดยสร้างความตระหนัก จูงใจให้ภาคส่วนต่างๆ ปรับเปลี่ยนการผลิตและบริโภคสินค้า/บริการ การใช้ชีวิต ที่ลดก๊าซเรือนกระจก สร้างแรงจูงใจและกระบวนการมีส่วนร่วม ซึ่งมีหลายหน่วยงานดำเนินการ เช่น ที่ดำเนินการโดยกรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม และองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน)

2.4 การดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมภาคป่าไม้ที่ช่วยดูดซับก๊าซเรือนกระจก เช่น การฟื้นฟูป่าเสื่อมโทรม ปลูกป่าในพื้นที่ถูกทำลายหรือพื้นที่ว่างและปลูกต้นไม้เพิ่มในพื้นที่ต่างๆ ดำเนินการโดย กรมป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และองค์กรอุตสาหกรรมป่าไม้

3. ภารกิจของ อบก. ในส่วนที่มีความเกี่ยวข้องกับระบบระบบนิเวศน์โดยตรง มีดังนี้

การกำหนดกลไกต่างๆทางเศรษฐกิจ และการสนับสนุนการประเมินผลการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและผลกระทบที่เกิดขึ้น เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เช่น ให้คำรับรองโครงการหรือการขึ้นทะเบียนโครงการ การนำกลไกต่างๆ มาทำการสนับสนุนให้เกิดการดำเนินงานเพื่อลดก๊าซเรือนกระจก ตัวอย่าง

AATL Trust Ref. TH337N1-4F504443-QH076NF0-PB9SU092

การดำเนินงานหลักในด้านนี้ได้แก่ การพัฒนากลไกทางเศรษฐศาสตร์ การจัดทำโครงการ T-VER ฉลากคาร์บอน และการส่งเสริมให้เกิดการตระหนัก ให้ความสำคัญของการลดก๊าซเรือนกระจก เช่น โครงการ LESS

3.1 ภารกิจในด้านการติดตามประเมินผลวิเคราะห์การลดก๊าซเรือนกระจกระดับนโยบาย เช่น การพัฒนากระบวนการ MRV เพื่อติดตามประเมินผลการลดก๊าซเรือนกระจกสำหรับการติดตามประเมินผลการลดก๊าซเรือนกระจกในระดับมาตรการ/นโยบายของประเทศ

3.2 การให้คำรับรองโครงการหรือการขึ้นทะเบียนโครงการ มีภารกิจในด้านของดำเนินการเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนผู้ประเมินภายนอกสำหรับโครงการภาคสมัครใจหรือผู้ประเมินภายนอกสำหรับการขอเครื่องหมายรับรอง (การขึ้นทะเบียน VVB) เพื่อให้เกิดการประเมินผล การตรวจสอบและทวนสอบในโครงการต่างๆ

3.3 การดำเนินการเกี่ยวกับการอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายรับรอง ได้แก่ การอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายรับรอง ฉลากคาร์บอน และฉลากคูลโหมด โดยการรับรองฉลากคาร์บอน ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์สามารถนำมาใช้ในการส่งเสริมการขาย การตลาด นำมาสร้างมูลค่าเพิ่ม หรือเข้าสู่ตลาดที่กลุ่มผู้ บริโภคผู้มีความสนใจด้านสิ่งแวดล้อมได้ด้วย สิ่งเหล่านี้จะนำไปสู่การผลิต ให้บริการดำเนินงานโดยเอาใจใส่สิ่งแวดล้อม และการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ซึ่งส่งผลกระทบต่อไปยังเป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจกระดับประเทศและระดับโลกต่อไป

3.4 ภารกิจด้านการส่งเสริมตลาดซื้อขายปริมาณก๊าซเรือนกระจก โดยมีบทบาทเป็นนายทะเบียนตลาดการซื้อขายคาร์บอนเครดิต และแพลตฟอร์มการซื้อขายพลังงานสะอาดและคาร์บอนเครดิต หรือ FTI : CC/RE/REC X Platform (FTIX) ซึ่งจะช่วยให้ผู้ประกอบการและผู้สนใจในการซื้อขาย สามารถนำโครงการ กระบวนการต่าง ๆ ที่ได้รับการรับรองค่าคาร์บอนเครดิตแล้วนำมาซื้อขายได้อย่างสะดวก ทำให้เกิดแรงจูงใจในการลดก๊าซเรือนกระจกต่อไปได้ โดยจะได้ประโยชน์ในด้านของรายได้จากการซื้อขาย การได้รับชดเชยคาร์บอน และการได้ภาพลักษณ์ที่ดี

3.5 ภารกิจด้านการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดการก๊าซเรือนกระจก ตลอดจนให้คำแนะนำแก่หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนเกี่ยวกับการจัดการก๊าซเรือนกระจก มีการดำเนินงานเช่น การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และชักจูงเชิงรุกให้ผู้ประกอบการและภาคส่วนต่างๆ เข้าร่วมโครงการ การพัฒนาศักยภาพให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดการก๊าซเรือนกระจก

3.6 การเป็นศูนย์กลางข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสถานการณ์ดำเนินงานด้านก๊าซเรือนกระจก เช่น การพัฒนาศูนย์ข้อมูลสถานการณ์ก๊าซเรือนกระจก ระบบบริหารจัดการข้อมูลโครงการลดก๊าซเรือนกระจก ฐานข้อมูลบัญชีก๊าซเรือนกระจกระดับโครงการของไทย รายงานการปล่อยก๊าซเรือนกระจกระดับเมือง เป็นต้น รวมถึงการจัดทำผลการศึกษาข้อมูล เช่น การศึกษาจัดทำข้อมูลเพื่อให้กระทรวงการคลังพิจารณาในการจัดทำหลักเกณฑ์เกี่ยวกับภาษีคาร์บอน (Carbon Tax) ข้อมูลที่จะนำไปใช้ในด้านระบบ ETS ซึ่งจะมีหน่วยงานอื่นเป็นผู้ดำเนินการต่อไป

ทั้งนี้ แม้ว่าการให้ข้อมูลเกี่ยวกับก๊าซเรือนกระจก จะมีหน่วยงานอื่นในประเทศดำเนินการ เช่น ปรับเปลี่ยนการผลิตและบริโภคสินค้า/บริการ การใช้ชีวิตที่ลดก๊าซเรือนกระจก สร้างแรงจูงใจและกระบวนการมีส่วนร่วมในระดับภาพรวมของประเทศ ซึ่งกรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม (สส.) ดำเนินการอยู่เดิม

AATL Trust Ref. TH337N1-4F504443-QH076NF0-PB9SU092

และกรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม มาดำเนินการต่อไปในอนาคต แต่ อบก. จะมีแนวทางการให้ข้อมูล ประชาสัมพันธ์ การสร้างความตระหนัก แรงจูงใจ และความรู้ในด้านที่เฉพาะเจาะจงกว่า คือเกี่ยวกับการประเมินปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในระดับโครงการ ผลิตภัณฑ์ และบริการ และประโยชน์ จากการดำเนินงานเหล่านี้ เป็นหลัก

AATL Trust Ref. TH337N1-4F504443-QH076NF0-PB9SU092